

Aan de gemeenteraad
cc commissieleden
cc pers

DATUM 17 april 2024
ZAAKNUMMER 1403556
BEHANDELD DOOR Chantal Janssen
TELEFOON (035) 629 2832
UW KENMERK
BIJLAGEN 2
BETREFT Collegebrief inzake zendmast brandweerkazerne (deel 2)

Geachte raadsleden,

Op 27 september 2023 werd de motie [M23/124 'Zendmast'](#) van de fracties van DH, HvH, GrL, de PvdA en de SP aangehouden, om het college de gelegenheid te geven (T23-086) het gesprek met de brandweer/Veiligheidsregio te voeren over de plaatsing van een zendmast ten behoeve van mobiele communicatie op de brandweerkazerne aan de Kamerlingh Onnesweg in Hilversum en de raad helderheid te geven over de juridische constructie en over de zeggenschap van de raad over die constructie.

In onze [collegebrief van 30 januari 2024 \(deel 1\)](#) hebben wij uw raad geïnformeerd over het onderdeel juridische constructie en zeggenschap. Wij zijn daarbij ingegaan op de (juridische) rollen van betrokken partijen. Met deze collegebrief (deel 2) informeren wij u over het door de operator uitgevoerde onderzoek naar de mogelijkheden voor plaatsing van een zendmast op de brandweerkazerne. Eerst gaan wij in deze brief in op de zoektocht naar een geschikte locatie voor een zendmast en daarna gaan wij in op de inhoud van het onderzoek. De brief eindigt met de conclusie dat er geen sprake is van een alternatieve locatie.

Zoektocht nieuwe locatie zendmast

De operators hebben momenteel hun antennes in een opstelpunt aan de Anton Philipsweg / Thijssenplein. Dit opstelpunt is door de eigenaar opgezegd omdat het gebouw wordt gesloopt en wordt vervangen. Vanwege de tijdelijke opvang van Oekraïners in het Philipsgebouw heeft de eigenaar de formele opzegging van het contract met vergunninghouder uitgesteld met maximaal 2 jaar, met een opzegtermijn van 1 maand.

Het is aan de operator (particuliere initiatiefnemer) om op zoek te gaan naar een geschikte locatie voor een antennemast om zo een goed mobiel netwerk te kunnen garanderen. Hij heeft namelijk inzicht in de benodigde dekkingsgraad en capaciteit.

Operator Vodafone is sinds 2017 bezig geweest om binnen het zoekgebied mogelijke locaties voor de plaatsing van een nieuwe antenne-installatie voor mobiele communicatie te onderzoeken. Er zijn vele locaties onderzocht. Deze zijn afgefallen vanwege uiteenlopende redenen zoals het ontbreken van

toestemming van de eigenaar, bouwtechnisch niet haalbaar of radiografisch niet geschikt (blokkeren signalen). Ook locaties op een grotere afstand van het open landschap zijn onderzocht.

Uiteindelijk blijkt de locatie op het op het perceel Harry Banninkstraat 5 (RWZI-terrein) de enige mogelijke optie. Deze locatie doet weliswaar afbreuk aan de landschappelijke waarden in de omgeving, maar is tussen de installaties van de rioolwaterzuiveringsinstallatie niet onlogisch. Ook de kleurstelling van de mast zorgt voor het zoveel mogelijk wegvallen van de mast in de lucht. Gezien het grote maatschappelijke belang van een goed mobiel netwerk en het gebrek aan alternatieve locaties hebben wij na een zorgvuldige afweging van alle betrokken belangen besloten om de omgevingsvergunningen te verlenen voor een tijdelijke en een definitieve mast.

Locatie brandweerkazerne

In de zoektocht is ook de locatie van de brandweerkazerne aan de Kamerlingh Onnesweg 148 door de operator bekeken. De operator heeft destijds meerdere overleggen met de brandweer/Veiligheidsregio gevoerd. De brandweer heeft toen medegedeeld niet te willen meewerken om diverse redenen zoals ruimtegebrek op het terrein en het dak en angst voor interferentie met het P2000 signaal. Deze mededeling heeft de brandweer in de bezwarenprocedure tegen de verleende omgevingsvergunningen bekrachtigd.

Hoewel wij een weigering van een privaatrechtelijke eigenaar om medewerking te verlenen moeten respecteren (dit mag hij zelfs doen zonder opgave van redenen) en er ook geen juridische mogelijkheid bestaat om deze af te dwingen, hebben wij desondanks aan de brandweer/Veiligheidsregio in een overleg gevraagd, om toestemming te verlenen voor een onderzoek naar de geschiktheid van deze locatie. Dit vanuit het oogpunt dat het voor een ieder vrij staat om een dergelijk verzoek te doen.

De brandweer heeft vervolgens toestemming verleend voor een verkennend en vrijblijvend vooronderzoek naar de technische mogelijkheden voor de plaatsing van een zendmast op de brandweerkazerne. Wij hebben vervolgens op 5 december 2023 aan de operator de opdracht verstrekt om dit vooronderzoek te verrichten. Op 24 januari 2024 bezochten de operator en zijn technische adviseurs het brandweerkazernegebouw. De resultaten daarvan zijn verwerkt in de bijgevoegde documenten "VF12766 – Hilversum vooronderzoek radiotechnische en bouwtechnische mogelijkheden brandweerkazerne dak Hilversum" en het "Rapport Controle Dakliggers". Deze documenten hebben wij bijgevoegd.

Inhoud vooronderzoek

Vanwege zonnepanelen en andere elementen op het dak is weinig ruimte beschikbaar voor antenne onderdelen. In het onderzoek wordt geconcludeerd dat er in totaal drie antennedragers met meerdere antennes van de drie operators op drie hoeken van het dak nodig zijn om het zoekgebied afdoende in te vullen conform onder andere de licentieplicht van het Rijk. Hierbij moet rekening worden gehouden met afstandseisen om ervoor te zorgen dat de blootstellingslimieten niet worden overschreden én met blockage vanuit de omgeving. Vanwege mogelijke blockage moet de hoogte van de onderste antenne in elk geval hoger zijn dan het hoogste object in de omgeving.

Het gaat hier dan om de volgende drie dakposities en constructies:

1. zuidoost hoek: op deze daklocatie kan een stalen buisconstructie met een hoogte van **5** meter worden geplaatst;
2. noordwest hoek (zijde Kamerlingh Onnesweg): op deze daklocatie moet een vakwerk antenne constructie met een hoogte van **8** meter worden geplaatst;
3. noordoost hoek: op deze daklocatie moet vanwege de geplande nieuwbouw een vakwerk antenne constructie met een hoogte van zelfs **15,5** meter worden geplaatst.

Constructief lijkt dit mogelijk te zijn maar hierbij moet volgens het onderzoek de kanttekening worden geplaatst dat de draaglast van de zonnepanelen niet is meegenomen in de constructieve berekening omdat deze gegevens niet bekend zijn. Maar bovenal wordt de kritische kanttekening gemaakt dat de operator nog nooit eerder een vakwerkmast met een hoogte van 15,5 meter (de mast heeft een hogere

hoogte dan het gebouw zelf) op een dak heeft geïnstalleerd. Dit heeft de operator medegedeeld tijdens de mondeling toelichting van het onderzoek.

Reactie brandweer

Dit onderzoek is ook voorgelegd aan de brandweer/veiligheidsregio. De reactie van de brandweer is in het vooronderzoek opgenomen. De beletselen die de brandweer in een eerder stadium al naar voren had gebracht, zijn door dit onderzoek niet weggenomen. De brandweer was eerder uitgegaan van één mast maar er moeten zelfs drie masten op het dak worden geplaatst met een hoogte van respectievelijk 15,5 meter, 8 meter en 5 meter wil deze locatie vanuit radiografisch oogpunt geschikt zijn.

De fotovoltaïsche (PV) installatie op het dak zal moeten worden aangepast. Bovendien zullen behoorlijk wat zonnepanelen (circa 63m²) verwijderd moeten worden vanwege het grote frame waarop elke mast moet worden geplaatst. Dit terwijl brandweer steeds heeft aangegeven geen zonnepanelen te willen verwijderen. Daarnaast ontstaat er schaduwwerking op de overblijvende zonnepanelen. Naast het verwijderen van de zonnepanelen heeft ook deze schaduwwerking gevolgen voor het energieverbruik terwijl de gemeente juist vraagt om maatregelen te treffen.

De frames onder de masten moeten op meerdere punten door het dak bevestigd worden aan de hoofddraagconstructie. Hierdoor ontstaat een risico op lekkages.

Ook is het noodzakelijk dat de operators altijd toegang tot het dak krijgen in verband met storingsen onderhoud. Echter vanwege de eisen die gesteld zijn in de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) kan geen toegang worden gegeven aan de operators buiten kantooruren.

Eindconclusie operators

In de eindconclusie is een aantal overwegingen opgenomen. Onder andere wordt aangegeven dat de dragende constructie van de 15,5 meter vakwerkconstructie een omklemming van de reeds bestaande dakspanten vraagt. Bij normale daklocaties wordt op dragende constructies drukvaste isolatie toegepast en dat is hier niet mogelijk. Er ontstaat daardoor een grote kans op lekkages. De brandweer is hiermee niet akkoord. De operators willen dit risico en mogelijke claims en kosten ten gevolge daarvan niet dragen. Voor de overige overwegingen verwijzen wij naar de laatste pagina's van dit onderzoek.

De operators concluderen dat het brandweerkazernegebouw geen gelijkwaardige en realistische oplossing voor de invulling van het zoekgebied biedt ondanks de radiotechnische en constructie technische mogelijkheden.

Hierbij hebben de operators aansluiting gezocht bij de vaste jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Hierin is bepaald dat het college een aanvraag om een omgevingsvergunning moet beoordelen zoals die is ingediend, tenzij op voorhand duidelijk is dat door verwezenlijking van de alternatieven een gelijkwaardig resultaat kan worden bereikt met aanmerkelijk minder bezwaren (zie bijvoorbeeld de uitspraak van de Afdeling van 15 augustus 2018, ECLI:NL:RVS:2018:2707). Nu op de brandweerkazerne drie masten (in plaats van één) moeten worden geplaatst, waarvan in ieder geval de mast met een hoogte van 15,5 meter de nodige constructieve uitdagingen geeft waarbij gereede kans op lekkages ontstaat en de operator voorts nog nooit eerder een dergelijke hoge mast op een dak heeft gerealiseerd, zijn wij ook van mening dat er geen sprake is van een alternatief waarmee een gelijkwaardig resultaat kan worden bereikt met aanmerkelijk minder bezwaren. Hierbij hebben we dan nog niet de mogelijke belemmeringen op grond van het publiekrecht en bezwaren vanuit de omgeving (zie onderstaande tekst onder het kopje "toestemmingen") betrokken.

Toestemmingen

De operator heeft van de privaatrechtelijke eigenaar géén toestemming om drie masten op de brandweerkazerne te plaatsen. Een dergelijke toestemming is een vereiste voor een vervolgtraject. Indien deze privaatrechtelijke toestemming wel was verstrekt dan had de operator ook moeten zorgen voor de benodigde publiekrechtelijke toestemming(en).

De mast met een hoogte van 5 meter mag zonder omgevingsvergunning worden gerealiseerd. Maar voor de masten met een hoogte van 8 meter en 15,5 meter moet wel een aanvraag voor een omgevingsvergunning worden ingediend. In tegenstelling tot de locatie van de mast op het RWZI terrein is in dit omgevingsplan (bestemmingsplan) zelf geen afwijkmogelijkheid opgenomen om medewerking te verlenen. Ook moet de aanvraag worden voorgelegd aan de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit en Monumenten om te beoordelen of het plan voldoet aan redelijke eisen van welstand. Gelet op het wettelijk toetsingskader is het maar zeer de vraag of de publiekrechtelijke toestemming wel was verleend. Dit hebben wij niet onderzocht omdat het niet verlenen van een privaatrechtelijke toestemming gerespecteerd dient te worden.

Voorafgaand aan het vergunningentraject moet de operator op grond van het Antennebeleid een participatietraject volgen met de omgeving waardoor omwonenden vroegtijdig worden geïnformeerd en betrokken. Het is te verwachten dat er vanuit de omgeving ook bezwaren zijn tegen het plaatsen van drie masten op het brandweerkazernegebouw.

Brandweerkazerne geen alternatief

Gelet op de inhoud van het door de operator uitgevoerde vooronderzoek en het nog steeds ontbreken van een privaatrechtelijke toestemming is de locatie van de brandweerkazerne géén alternatief. Hierdoor blijft de locatie op het RWZI-terrein nog steeds de enige optie binnen het zoekgebied om een antennemast te realiseren.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Hilversum,
de gemeentesecretaris,

de burgemeester,

mr. C.P. Torres Barrera

dr. ir. G.M. van den Top

Bijlagen:

- Vooronderzoek radiotechnische en bouwtechnische mogelijkheden brandweerkazerne dak Hilversum
- Rapport Controle Dakliggers